

Svetska zdravstvena organizacija (SZO) je kao jedan od prioritetnih zadataka postavila eliminaciju virusnih hepatitisa kao problema javnog zdravlja u svetu do 2030. godine. Da li je to i u našoj zemlji moguće? Moguće je ako se tom problemu posvetimo više nego do sada i ako zajedno i složno u njemu učestvuju i lekari opšte medicine u otkrivanju bolesti. Epidemija izazvana novim korona virusom SARS-CoV-2 nam je ukazala na značaj širenja, pravovremenog otkrivanja i lečenja zarazne bolesti.

Pre nekoliko godina su napravljeni novi, vrlo efikasni i bezbedni lekovi za hepatitis C, a takođe se duže vreme uspešno primenjuje vakcina protiv hepatitis B kao i uspešni antivirusni lekovi protiv hepatitis B.

Pa gde je onda problem? Problem je u nedovoljnom i kasnom otkrivanju ovih bolesti (i hepatitis B i hepatitis C), kao i u nedovoljnoj primeni antivirusne terapije kod istih. Kasno otkrivanje i neadekvatno lečenje hroničnih virusnih hepatitisa može dovesti do ciroze jetre, raka jetre i omogućava dalje širenje ove infekcije na zdrave osobe. Rano otkrivanje inficiranih sa hepatitisom B i C, podrazumeva sveobuhvatnije testiranje potencijalno zaraženih osoba, osoba koje su bile u kontaktu sa novootkrivenom, inficiranim osobom, ne čekajući simptome bolesti jetre.

Većina hroničnih virusnih hepatitisa protiče ili bez simptoma, ili sa nespecifičnim – oskudnim simptomima. Zbog toga treba testirati i osobe bez simptoma ako su imali rizično ponašanje a to uključuje:

osobe sa tetovažama, pirsinzima, primaoci transfuzija krvi do 1994. godine, primaoci transplantiranih organa, osobe na izdržavanju krivičnih sankcija, kozmetičke usluge/procedure kod kojih može doći do abrazije sluzokože kao što su trajna šminka, pedikir, manikiri sl. i.v. ili intranasalno korisćenje opijata, nezaštićeni seksualni odnosi, muškarci koji imaju seks sa muškarcima, osobe sa hemofilijom, osobe na hroničnom programu hemodialize, osobe koje žive u bliskom kontaktu sa osobama koji imaju hepatitis B ili C. I dalje je oko 50% nepoznat način prenosa u našoj zemlji. Osobama sa nabrojanim rizikom treba uraditi HBsAg i Anti HCV antitela, osnovne serološke markere ovih infekcija, a za koje uput mogu dati i lekari opšte medicine, te nam tako pomoći u ranom otkrivanju inficiranih.

Osobe sa povišenom vrednošću aminotransferaza (ALT,AST) takođe treba testirati na isti način, kao i osobe sa tzv. ekstrahepatičnim manifestacijama bolesti kao što se bolesti kože (porfiria cutanea tarda, lichen planus), vaskulitisa, bubrega.

Takođe, uputno je testirati i starije sugrađane koji su 90-tih izbegli sa ratnih područja. Danas se i trudnice testiraju na ove viruse na osnovu mišljenja ginekologa, a trebalo bi uključiti i onkološke pacijente. Preporuka SZO-a je da se sve zdrave osobe, barem jednom u toku života testiraju na HBsAg i AntiHCV antitela.

Zarazne bolesti nisu bolesti pojedinca nego su bolesti kolektiva, odnosno čitave zajednice. Zbog toga je za zdravlje nacije potrebno i rano otkrivanje, lečenje i eliminacija zaraznih bolesti, kako sa vakcinacijom-što je najuspešnije, tako sa adekvatnim lečenjem i merama sprečavanja širenja ovih bolesti. Kako za hepatitis C nema vakcine, ostaje nam lečenje sa novim antivirusnim lekovima koji su vrlo efikasni (preko 95% uspešnost izlečenja).

Za hepatitis B imamo dobru vakcinu koja se već uveliko sistematski ili po posebnim indikacijama primenjuje, a primenjuju se i dobri antivirusni lekovi koji drže bolest pod kontrolom kod pacijenata koji su hronični nosioci virusa. A da bi se sve ovo primenilo i da bismo bili bolji i postigli cilj SZO o eliminaciji virusnih hepatitisa, moramo više otkrivati bolesnike sa ovom pritajenom i ozbiljnom zaraznom bolešću. Dakle, mislite na testiranje svih rizičnih osoba, osoba sa bolešću jetre, bubrega, zglobova, kože, dijabetesom, kod svih osoba sa povišenom ALT. Osnovno je uraditi HBsAg i Anti-HCV antitela. U slučaju pozitivnog nalaza pacijenta uputiti infektologu.

Prof. dr. Tomislav Preveden

UDRUŽENJE PACIJENATA SA BOLESTIMA JETRE
HRONOS

+381 (0)63 702 66 83

office@hronos.rs
info@hronos.rs

www.hronos.rs

facebook.com/hronos.rs

twitter.com/udruzenjehronos

MEDICOPHARMACIA

GILEAD

MSD
INVENTING FOR LIFE

UDRUŽENJE PACIJENATA SA BOLESTIMA JETRE

HRONOS

Rano otkrivanje inficiranih hepatitisom B i C

ELPA
European Liver Patients' Association
15th ANNIVERSARY
2005 - 2020